

SVJETSKI DAN VODA 2013. GODINE SURADNJA NA PODRUČJU VODA

SVJETSKI DAN VODA – GLOBALNA RAZINA

Svjetski dan voda se diljem svijeta svake godine svečano obilježava 22. ožujka, a preporuka za to donesena je 1992. godine na Konferenciji UN-a o Okolišu i Razvoju (UNCED) u Brazilu, Rio de Janeiru.

Naredne je godine, Opća Skupština UN-a (UNGA) svojom rezolucijom od 22.02. odlučila da se **22. ožujak 1993. godine** imenuje i obilježi kao **Prvi Svjetski dan voda**. Od tada, svake se godine na taj dan kroz određenu temu diljem svijeta skreće pozornost na različite probleme vezane uz slatke vode i vodne resurse.

Kako je još u prosincu 2010. godine Opća Skupština UN-a proglasila 2013. godinu **MEĐUNARODNOM GODINOM SURADNJE NA PODRUČJU VODA**, tako je i tema ovogodišnjeg Svjetskog dana voda: **SURADNJA NA PODRUČJU VODA**.

Ispunjavanje osnovnih ljudskih potreba, naš okoliš, društveno-ekonomski razvoj i smanjenje siromaštva jako ovise o vodi.

Dobro upravljanje vodama je posebno veliki izazov zahvaljujući njenim jedinstvenim karakteristikama, a to su: neravnomjerna raspoređenost u vremenu i prostoru, velika složenost hidrološkog ciklusa i sukladno tome višestruke mogućnosti različitih poremećaja. Brza urbanizacija, zagađenja i klimatske promjene ugrožavaju izvore vode, dok s druge strane potrebe za vodom rastu s rastućim brojem svjetske populacije. Preko 7 milijardi ljudi na Zemlji treba vodu za svoje potrebe: za proizvodnju hrane, za dobivanje energije, za industrijsku i kućnu uporabu. Voda je djeljivi resurs i za učinkovito upravljanje vodama treba uzeti u obzir čitav niz različitih suprotstavljenih interesa, što dovodi do potrebe za suradnjom među korisnicima.

Imenovanjem 2013. godine Međunarodnom godinom voda, UNGA naglašava da je za postizanje ravnoteže između različitih potreba i prioriteta potrebna suradnja na području voda. Ovaj dragocjeni resurs treba dijeliti pravedno, koristeći vodu kao instrument mira.

Promicanje „vodne suradnje“ podrazumijeva interdisciplinarni pristup uvođenjem kulturnih, obrazovnih i znanstvenih faktora, kao i uključivanje vjerskih, etičkih, društvenih, političkih, pravnih, institucionalnih i ekonomskih dimenzija.

Ovogodišnja službena proslava Svjetskog dana voda održati će se 22. ožujka 2013. godine u Haagu pod pokroviteljstvom UN-a i nizozemske Vlade. Dnevni program proslave uključuje inspirativne govore, prezentacije, panel i tematske rasprave, te niz javnih emisija na temu suradnje na području voda. Na ovogodišnjoj će proslavi biti i govora o zaključcima Tematske Konzultacije: Voda u razdoblju nakon 2015. godine, obzirom da je period 2005.-2015. proglašen DESETLJEĆEM ZA VODU.

SVJETSKI DAN VODA – LOKALNA ZAJEDNICA

Svake se godine i u Zavodu za javno zdravstvo Varaždinske županije (Zavod) prigodnim akcijama obilježava Svjetski dan voda. Putem naše web stranice i putem medija (novine, radio, televizija) informiramo stanovnike naše županije o aktualnostima vezanima uz vodu, kako na općem, globalnom, tako i na lokalnom planu.

Kako je svima dobro znano da VODA ZNAČI ŽIVOT i da predstavlja jedan od najvažnijih javno-zdravstvenih prioriteta, u Zavodu se posebna pozornost pridaje ispitivanju zdravstvene ispravnosti vode za piće.

Kontrola zdravstvene ispravnosti vode za piće obavlja se sukladno „Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće“ (NN 47/08).

Fizikalno-kemijska i mikrobiološka analiza vode za piće provodi se u ovlaštenom i akreditiranom laboratoriju Djelatnosti za zdravstvenu ekologiju.

Da bi se sačuvali prirodni izvori pitke vode u našoj Županiji i spriječila mogućnost kontaminacije izvorišta potrebna je koordinirana akcija svih dionika. Vrlo je važna kvalitetna i sveobuhvatna suradnja na području voda, a to je, kao što je ranije i navedeno, tema ovogodišnjeg Svjetskog dana voda.

S ciljem zaštite izvorišta i praćenja kakvoće vode za piće, Odlukom Ministarstva zdravlja i socijalne skrbi a na prijedlog Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, predložen je „Monitoring za ispitivanje zdravstvene ispravnosti sirove vode za piće u Varaždinskoj županiji“. Tijekom 2012. godine u Djelatnosti za zdravstvenu ekologiju smo ispitali ukupno 26 uzoraka izvorišta i to sa područja Ivanca -Vodoopskrbni sustav „Ivkom“, Ljubešćice – Vodoopskrbni sustav „Kalnička Kapela-Bukvić“, i Klenovnika – Vodoopskrbni sustav Bolnice Klenovnik.

Iz Vodoopskrbnog sustava „Ivkom“ uzorkovali smo sirove vode sa pet izvorišta: „Žgano Vino“, „Bistrica“, „Šumi“, „Ravna Gora“ i „Sutinsko“. Uzorci su uzimani četiri puta tijekom godine, što čini ukupno 20 ispitanih uzoraka. Na prva tri izvorišta uzorci voda su zdravstveno ispravni tijekom sva četiri uzorkovanja, dok je odstupanje od zahtjeva "Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće" (NN 47/08) primijećeno na izvorištima „Sutinsko“ i „Ravna Gora“. Svi neispravni uzorci ne odgovaraju zahtjevima Pravilnika u mikrobiološkom pogledu.

Na području Općine Ljubešćica uzorkovali smo na Vodoopskrbnom sustavu „Kalnička Kapela-Bukvić“ dva izvorišta: „Laški Krč“ i „Bukvić“. Na svakom su izvorištu tijekom 2012. godine uzeta i analizirana po dva uzorka. Uzorci sirove vode za piće crpilišta „Bukvić“ odgovaraju zahtjevima Pravilnika, dok oba uzorka crpilišta „Laški Krč“ ne odgovaraju Pravilniku u mikrobiološkom pogledu.

Na području Klenovnika uzorkovali smo tijekom 2012.godine, dva puta, sirovu vodu vodoopskrbnog sustava Bolnice Klenovnik - crpilište „Kod Kolarića“. Oba ispitana uzorka ne odgovaraju u mikrobiološkom pogledu.

Zaključno, tijekom 2012. godine sa izvorišta Varaždinske županije ukupno je ispitano 26 uzoraka sirove vode za piće. Obzirom da je brojka ispitanih uzoraka dosta mala, statistička obrada podataka može dati samo orijentacijske rezultate.

Zbog zdravstveno neispravnih uzoraka na izvorištima ukazuje se potreba stalnog praćenja kakvoće vode i potrebu za povećanom brigom o održavanju izvorišta.

Uz izvorišta, tijekom 2012. godine analizirali smo uzorke voda za piće sa područja Županije temeljem predloženog „Plana monitoringa zdravstvene ispravnosti vode za

piće iz razvodne mreže“, Ministarstva zdravlja i socijalne skrbi. Od predložena 74 vodoopskrbna sustava monitoringom je obuhvaćen 61, odnosno 82,4% vodoopskrbnih sustava. U periodu od 31.05.2012. do 23.11.2012. godine uzorkovali smo od predloženih 1.632 uzorka njih 250, što iznosi 15,3% realizacije monitoringa. Sredstva za provedbu Monitoringa temeljem prijedloga Ministarstva osigurala je Varaždinska Županija.

Od 250 uzoraka vode, 128 uzoraka (51,2%) je bilo zdravstveno ispravno i odgovaralo je zahtjevima "Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće" (NN 47/08). To su u glavnom uzorci vode iz razvodnih mreža regionalnog i javnih vodovoda, dok gotovo svi zdravstveno neispravni uzorci potječu iz lokalnih vodovoda. Uzorci u velikoj većini slučajeva ne odgovaraju u mikrobiološkom pogledu.

Iz rezultata analiza je vidljivo da problemi postoje te je potreban stalni javno-zdravstveni nadzor javnih i lokalnih vodovoda. Monitoring bi trebalo provoditi u 100%-tnom obimu.

Već smo i ranijih godina govorili o tome što je sve potrebno poduzeti za zaštitu *varaždinskog ranjivog vodonosnika*, ali zbog izuzetne važnosti tematike ponovno navodimo aktivnosti koje treba kontinuirano provoditi:

- **Zaštiti crpilišta i vodo-zaštitne zone crpilišta regionalnog, javnih i lokalnih vodovoda.**
- **Sanirati divlja odlagališta otpada, spriječiti stvaranje novih, educirati stanovništvo o štetnosti odlaganja otpada na za to nepredviđeno mjesto.**

Kod našeg stanovništva nema razvijene svijesti o štetnosti odlaganja otpada i smeća na bilo koje mjesto, odnosno svugdje. Zbog toga imamo veliki broj takozvanih divljih odlagališta otpada koja zagađuju okoliš, pa samim time i vodu. Još uvijek se ne vodi dovoljno brige o sprečavanju nastanka divljih odlagališta, te učinkovitoj sanaciji postojećih.

- **Naučiti poljoprivredne proizvođače kako da pravilno primjenjuju kemijske spojeve koji služe za prihranjivanje i zaštitu bilja.**

Mora se uspostaviti kontrola nad upotrebom spomenutih sredstava.

- **Poticati ekološki način proizvodnje hrane u blizini vodo-zaštitnih zona.**
- **Poticati izgradnju kanalizacijskog sustava, kolektora i pročistača otpadnih voda na području cijele županije.**
- **Sve farme spojiti na sustav javne odvodnje.**
- **U prometu koristiti ekološki ispravna vozila, spriječiti rasipanje tereta koji se prevozi.**
- **Uspostaviti stalnu kontrolu nad lokalnim vodovodima.**

Podignimo svoj glas za kvalitetno i pošteno upravljanje vodnim resursima kako kod nas tako i u čitavom svijetu, i doprinesimo svojim akcijama oblikovanju održivih razvojnih ciljeva.

ČESTITAMO VAM 22. OŽUJKA – SVJETSKI DAN VODA

Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije

Djelatnost za zdravstvenu ekologiju

Irena Tomiek dipl.ing.

(www.world water day 2013 UN WATER)